

og tíðarritum. Hjördis Háberg, einkjan eftir Petur, var so beinasom at lata mælt tað, maðurin hevði skrivað, og tá dagbøkurnar eftir bæði eldra og yngra Sloan vóru atkomuligar, so var longu komið væl ávegis.

Í fyrsta partinum av bókini, ið snýr seg um gamla Sloan, hevur uppgávan verið at sambandað og skipað tilfarið í tíðarriti, sum aðrir hava skrivað, serliga er tað rúgvismikla tilfarið, sum lá eftir Andrew Sloan og dagbøkurnar hjá gamla Sloan.

Páll Roland Poulsen í Klaksvík hevur gjøgnumgengið tilfarið frammanundan, og tað var stór hjálp.

Í seinna partinum hevur Sigurd sjálvur havt ein størri skrivligan leiklut, men hann sipar eisini til aðrar. Tað tilfarið hevur hann snikkað til, so tað var klárt at geva út í bók.

Hóast seinni parturin hevur verið meira at bróta burtur úr nýggjum enn tað um gamla Sloan, so kendist fyrri parturin meira torførur. Tað fall lættari at skipa frágreiðingar um seinnu tíðina, tí keldurnar vóru nærri, og tað hevur í mongum førum borið til at seta seg í samband við fólk, sum hava havt gott innlit og greiða vitan um tað, eg var áhugaður í.

Tað bar ikki til í fyrsta partinum. Har var bara skrivaða tilfarið at halda seg til, og um ivaspurningur tók seg upp, hvussu ymsu keldurnar passaðu saman í tíðarriti, so var onga aðra staðni at fara enn at mýkja tað, ið var tókt og arbeidda við, til ivaspurningurin var loystur.

Nógv bíðar

Ta tíðina, Sigurd hevur savnað og skrivað bókina, sum nú er komin undan kavi, er so nógv annað komið til høldar. Einkí at ivast í, at tað seinni kemur út í bók.

– Eg fari ikki undir nýggja bók. Aldur er ov høgur til tað. Tann, sum tekur uppgávuna á seg, kann fara undir arbeiddi út frá tilfarinum, sum eg havi liggjandi. Tað snýr seg serliga um tær samkomurnar, ið vórðu settar á stovn eftir at gamli Sloan var deyður.

Tá farið varð undir út-komnu bókina, var ætlanin at taka alt við. Í tí sambandinum var eg saman við øðrum og tosaði við fleiri eldri fólk. Samrøðurnar vórðu festar á band, og tað var í tøkum tíma, tí fleiri teirra, sum søgufroð greiddu frá, eru ikki millum okkara longur.

Eftir at tað var arbeitt við tilfarinum eina tíð, gjørdist tað klárt, at tað fór at vera ov rúgvismikið, um alt skuldi

skipast og fáast út í einari bók. Øssur, sonur okkara, helt tá fyrri, at tað hevði gjørt uppgávuna greiðari, um bókina varð avmarkað til úðarskeiðið, sum Sloan livdi. Sum í so mongum øðrum í sambandi við bókina, vísu hesi sonarráðini seg at vera holl.

Nú fari eg at royna – so leingi sum orkan er til tað – at skipa tilfarið, ið ikki er komið í bókina, soleiðis at tað fer at bera til hjá øðrum at taka arbeiddi uppafur.

Hugurin hevur altíð staðið til tað málsliga

Undan hesi bókini er ein onnur bók komin av Siguda hondum. Tað var Bibliuorðabókina, sum kom út upp undir jól í 1985. Tann bókina, sum M. A. Jacobsens virðislað varð latin fyrri, fylti 500 síður, og samkomusøgan er 352 síður. Tað vil siga, at síðutalið táttur væl í túsund, sum hvøundin hevur fjølgjað føroyska bókaheimin við hesi seinastu sjei árin, frá tí at hann var knapt 75 og til hann nú er 82.

Tað er sjáldsamt, at hvøundar fara undir bókaútgávu í so høgum aldri?

– Eg havi ongantíð kent meg sum tann, ið skuldi skriva bók, men eg havi altíð havt áhuga fyrri málinum og tí skrivaða orðinum. Kærleikin til móðurmálið og ansurin fyrri orðum og vendingum kveiktist bæði heima við hús – mamma var jú læraralær – og í skúlanum í Klaksvík, har teir báðir vikutímarnir í føroyskum hjá Símun Petur Zachariasen tókust gevandi og eggjandi.

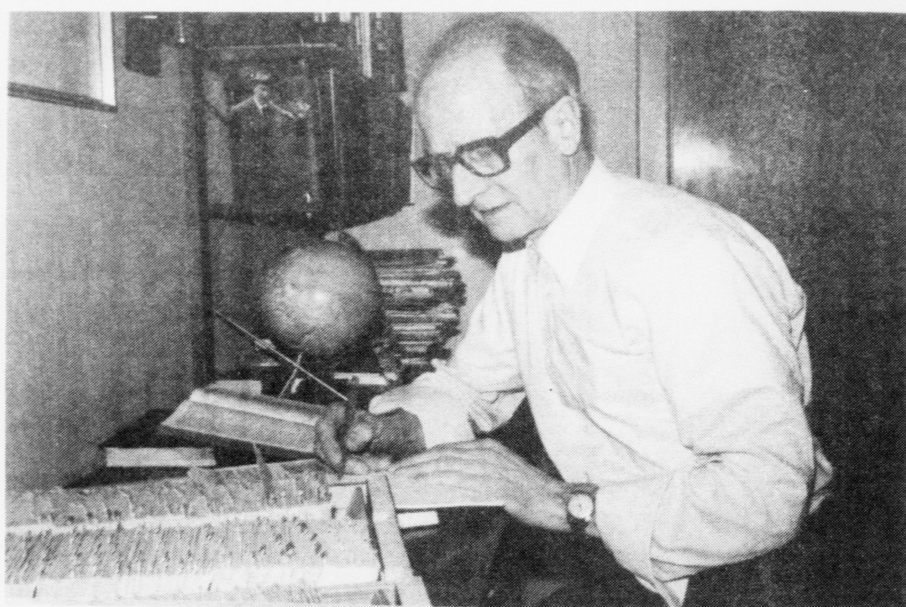
Kanska var tað, tí eg var afturhaldin og hevði lítið við at taka orðið millum fólk, at hugurin fyrri orðum og vendingum var so stórur. Eg hugsaði nógv, men sum oftast kom tað ikki longur enn til hugsanina, tí tá vendingin var snákað til, so var prátið komið longur!

Victor meistari – eisini málsliga

Hóast Sigurd Berghamar ikki stóð sum hvøundur at bókum fyrr enn eftir at hann hevði lagt dagliga yrkið frá sær, so hevur hann verið uppi í, tá útgávan hava verið fyrirskaðar:

– Í 1932 fluttu eg úr Klaksvík til Havnar og fór í starv í nýstovnaða Sjóvinnubankanum. Tað var um hesa tíðina, at Victor Danielsen av álvara fór undir at týða partar av Bibliuni til føroyskt.

Tað mundi vera eina ferð miðskeiðis í trítiárunum, at eg fyrstu ferð hoyrði Victor lesa úr tí, hann hevði týtt. Vit vóru staddir í Klaksvík, og Victor bað nakrar koma á Vágshøggin í heimið hjá Kal. Vit vóru Jóan Jakku á Viðareiði,

Niels Vang, sum tá búði í Klaksvík, og eg sjálvur. Tað stendur púra klárt fyrri mær, tá Victor las um Simeon og Annu, sum bíðaðu eftir Harranum í templinum.

Hví Victor hevði bíðið meg koma, veit eg ikki, men eftir tað hjálpti eg saman við Konrad bróðir honum við rættlestrinum. Victor hevði stóra ávirkan á meg – eisini málsliga. Hann var eisini á tí økinum ein meistari, og eg havi amngan hugsað, hvat Victor mundi havt sagt, tá eg havi ívast í, hvussu okkurt skuldi sigast.

Lósu bibliuhandritið

– Eftir kríggið týddi Victor alla Bibliuna av nýggjum. Hann sendi mær avrit av handritinum, og uttan at hann hevði heitt á meg um at gera tað, so dittaði eg mær at bíða nakrar koma saman at lesa handritið og sammeta tað við umsetingarnar, sum Victor hevði týtt til føroyskt eftir. Tað var týðningarmikið, at umsetingin innihaldsliga var í samsvari við tað, ið týtt var eftir.

Vit vóru sjei menn, sum í meira enn eitt ár hittust eitt ella tvey kvøld um vikuna. Tað vóru Jens Gutesen, Knút Háberg, Petur Háberg, Konrad Joensen, Jógván Skýlindal, Otto Sørensen og eg sjálvur. Ein las úr Victors handriti og hinir sótu við teimum útgávanum, Victor hevði umsett eftir. Vit høvdu uppskot um onkrar broytingar, sum vit hildu vera neyðugar.

Eftir at Bibliun var komin út, stóðst nógv stríð av um umsetingin var røtt ella ikki. Tá kom tað væl við hjá okkum, at vit so gjølla høvdu kannað og sammett føroysku útgávuna við tær, ið vórðu nýttar í øðrum londum.

Victor yrkti og umsetti hópin av sálum og sang-

um, og hann tók stig til at geva sangbók úr. Størsta útgávan var í 1952 útgávan av Sangbók Guds Fólks. Hon taldi 1125 sangir og sálmar. Í tí sambandinum kom eg eisini at eiga part í rættlestrinum og í at røkja sambandið við prentsmiðjuna. Men eg yrkti einki, og sum sagt, so var tað ikki í mínum huga at gera sjálvstøðugt skrivligt arbeiði.

Góða hellsa og meiri tíð í aldurdominum

Men tú hevur skrivað nógv seinni?

– Lat meg siga tað soleiðis, at um nøkur evni ella talent eru til staðar, so vóru tey væl goymd til dagliga yrkið var lokið í 1976. Tá legði eg frá mær á Esso, har gerandisdagurin hevði verið síðan krígsslok – fyrst hjá Esmari Fuglø, sum stovnaði og átti Føroya Oljusølu, og síðani á Esso, sum keypti ognirnar hjá Føroya Oljusølu.

Hjá mongum føroyingum nívdur tuberkularir fyrri partin í hesi öldini, og soleiðis var tað eisini hjá Sigurdi Berghamar:

– Í 1933 var eg fyrstu ferð á bróstsjúkrahúsinum í Hoydølum í næstan eitt ár, og í 1938 var eg aftur noyddur at vera á Sanatorinum í 10 mánaðir. Tað var stutt eftir, at vit vóru gift, og Gunnvør elsta dóttir okkara var á veg.

Harrin gav í náði síni leikidóm. Kropsligu kreftirnar høvdu ongantíð verið tær nógvu, og tuberkularir böttu ikki um. Nú tá eg hyggi aftur á lívið, er tað kanska væl skiljandi, at einki yvirskot var til sjálvstøðugt skrivligt arbeiði, tá roynt varð at útina dagsins skyldur, og so arbeiddi í sambandi við Bibliu, sangbók og rættlestrir í mongum øðrum kom afturat.

Arbeiddi bíðaði eftir at verða gjørt

At tað so alikavæl bleiv til tað, at eg fór undir Bibliuorðabókina og síðan samkomusøguna, skal m.a. siggjast í ljósinum av, at tað bleiv nógv rúmligari við tíð, tá vinnuligi arbeiðsdagurin var liðugur, og at eg framvegis var væl fyrri. Men tað skal eisini siggjast í ljósinum av, hvussu tíðin og umstøðurnar lagaðu seg.

Omanfyri er greitt frá, hvussu skumpið kom til nýkomnu bókina. Søgna um Bibliuorðabókina spennir yvir eitt langt tíðarskeið:

Eliesar Poulsen, sum seinni hevði bókhandilin Thule í Klaksvík, og eg vóru báðir í starvi hjá Kjølbro í tjúgunum. Hann vísti mær norsku bibliuorðabókina, sum er væl kend millum føroyingar. Tá kveiktist tankin um, at tað hevði verið røtt og natúrligt, at vit á føroyskum áttu slíka bók at sláa upp í. Hetta tókst veruleikafjart, tí Bibliun var ikki á føroyskum. Nýggja Testamentið kom fyrstu ferð í 1937, og øll Bibliun í 1949.

Eftir føroysku bibliuútgávuna bylgdist hugsanin aftur um føroyska bibliuorðabók, men tað fall framvegis lætt at nýta ta norsku, tí danskur og norskur bibliulesnaður hevði verið so inngróvin, at tað lá væl fyrri at leita í norsku bókini, hóast nú varð lisið á føroyskum.

Tíbetur grundfestist føroyskt sum bibliumál, og tey, sum nú eru væl uppi í manndómi, vita ikki um annað, enn at lesa skriftirnar á móðurmálinum. Tað hevur gleitt meg, men samstundis varð tørvurin á orðabókini alt meira eyðsýndur.

Men eingin fór undir tað verkið, og so kendi eg tað

sum eina byrðu og sum mína ábyrgd at royna. Tað vóru 26 mánaðir frá tí, at farið varð undir arbeiddið, og til bókina var liðug.

Læran og familjan

Tað hevur verið frammi, bæði her í blaðnum og í útvarpsmælinum hjá Peturi Martin Rasmussen, dómrósti, av nýggju bókini, at tað hevði verið áhugavert, um meira varð skrivað um teologiina hjá brøðrunum. Høvdur tú ikki hugsað um tann partin?

– Sum sagt so havi eg ongantíð kent tað soleiðis, at eg var rætti maðurin at fara undir tær báðar uppgávurnar, sum alikavæl gjørdust til bók. Tá tað ræður um læruna, so kenni eg als ikki, at eg eri rætti maðurin til slíkt verk.

Eg eri glaður um, at evangelið kom til mín, tá eg var ein ungur maður, og eg eri takksamur fyrri lívið, soleiðis sum tað er livað. Avbjóðingarnar, tá tað ræður um at skriva bók t.d. um teologiskar spurningar, eru tað fleiri og yngr og evnarikar menn, ið hava hegri og innlit til at gera.

Familjan hevur verið grundstøðul í so mongum. Ikki minst hesi árin bókurnar hava verið skrivaðar hava tey staðið saman við mær. Dótturin Erla hevur dagligt yrki, sum hevur við bókum og tað prentlistarliga at gera, og tað er komið stak væl við, serliga í sambandi við samkomusøguna. Hevði tað verið ógvuliga trupult hjá mær at givið bók út, endar lítiláttini maðurin, sum í gjár helt 82 ára føðingardagin.

Vit takka fyrri okkum og ynskja Sigurdi saman við familjuni eina gleðiliga jól.

Orð Jóannes Hansen